

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 ft.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

OSOMOR KÁLMÁN.

Kilátások a szüretre.

Sok vidéket összejártam, sok szőlőtermést láttam; s így a szőlőfürtök fejlődésének jelen előhaladott állapotában veszek magamnak bátorságot, hogy a legközelebbi szüreti kilátásokról szóljak.

Sehol sem láttam oly termést, melyre azt mondhatnám, hogy ott bő szüret lesz.

Nagy szó, mikor az ember azt állítja, hogy nagy termést sehol sem látott! Mert mikor júliusban a tőkén a fürtöket keresni kell: az nagy termésnek nem mondható még akkor sem, ha egyik-másik tőke meg van rakva fürtökkel.

Nagy termés az, mikor a tőkék egymás mellett általában megvannak rakva fürtökkel.

A termés-mennyiséget vizsgálva egy dolgot látunk beigazolva, azt, hogy a nagy termés egyik fő tényezője az, hogy az előző év nyara, különösen az augusztus hónapja oly melegséggel folyjék le, mely alkalmas arra, hogy a szőlő fáját beérlelje és a rügyeket megtermékenyítse.

A gondolkozó öntudatos gazda előtt a szőlőszet eme titka mindinkább nyilvánvalóvá lesz.

Vegyük a mult évi nyári időjárást, és a talányt azonnal megfejtve látjuk.

A mult évi nyár, különösen az augusztus hó nem volt állandóan meleg, de a szeptember hó sem, s így a mult évben a szőlőbogyók nem értek kellőleg be,

Ezt igazolja az, hogy a mult évben aránylag gyengébb borok, kisebb fokú mustok termettek, mint más években.

A szőlőbogyók kevésbé lett beérése együtt járt a szőlőrügök teljes be nem érésével; más szóval nem termékenyültek meg,

Ezzel be van igazolva az, hogy állandó meleg augusztus és szeptember hó képezi alapját a reá következő évi termésnek, de csak első sorban, mert még egyéb körülmények is hozzájárulnak a bő terméshez.

Folytassuk tovább a rügök be nem érésének elméletét.

A kevésbé beérett rügök kisebb ellenálló képességgel bírnak a nagy hideg ellen, mint a beérett rügök. Ennek következménye szerint látjuk azt, hogy a múlt év őszén volt hidegek nemcsak a termő rügöket, de a szőlővesszők fáját is tönkre tették.

Hasonló hideg más alkalommal akkor, midőn a szőlővesszők kellőképen beváltak érve: *nem tettek hasonló kárt.*

Ez is igazolja azt, hogy a vesszők és rügök beérése a jövő évi termés hozamra nagy befolyással vannak.

Más szóval kifejtve. Azon esztendőben, midőn a szüretkor a szőlőfürtök jól beérnek és a must cukor foka magas: a reá következő évben nagyobb termésre lehet kilátás; mert a nagyobb foku szőlőfürt beérés a vesszők beérését és a rügök megtermékenyülését is magával hordja. Viszont az éretlen szőlőfürtök azt is igazolják, hogy a szőlő fái nincsennek teljesen beérve, és hasonlóképen a rügök sincsennek megtermékenyítve.

Ezt állapítsuk meg a jövőre, és ehhez alkalmazkodjék a gazda.

A múlt évi rossz fejlődéshez még sok helyen az is hozzájárult, hogy a szőlővirágzáskor a köd a szőlőket meglepte: így a virágzásban is meghibázott.

Összegezve az egészet, és tekintetbe véve a látottakat és hallottakat, az a nézetem, hogy *az idén jóval kevesebb bort fogunk szűrni, mint a múlt évben.*

Ha ehhez hozzászámítjuk, hogy a borvám-szerződés Olaszországgal ez év végén reánk nézve kedve-

zően ujul meg; s ha tekintetbe vesszük, hogy a kisebb termés mindig jobb bort ad: egész bátran megjósolhatjuk, hogy az új borok ára a múlt évinél jóval magasabb lesz, — s ezzel kapcsolatban a még a pinczében levő borok ára is emelkedni fog.

Az ültetés első évi kezelése.

Nagy befolyással van a tőke életére, fejlődésére és tartóságára az, hogy az ültetés az első évben miként kezeltetett.

Az a szőlőtő, mely az első évben dusan, erősen fejlődik: tartós, dusfejlődésű tőkét fog adni. Az a szőlő, amelyik az első évben elcsenevészedik: sohasem szedi össze magát: örökösen csenevész tőke lesz.

Ezt kell tudni a gazdának; s ez alapon kell a szőlőjét az első évben már kezelni.

Ahhoz, hogy a szőlő az első évben már jól fejlődjék első kellék, hogy a talaj jól fordítva és tápanyag legyen.

Az jár el okosan, aki a talajt jól az ültetés befogadására előkészíti.

Az előkészítés abból állhat, ha a talajban előző években pillangós növényt, luczernát vagy lóherét termelünk.

Előkészíthetjük úgy is, ha a talajt a fordítás előtt való évben jól megtrágyázzuk, s a földben kapás növényt termelünk.

A megtrágyázott földön a munkálással a trágya megporhanyul, a földdel egyesül. Ha azután ősszel az ilyen talajt jó mélyen megfordítjuk: a tápanyag a talaj alsó rétegeibe jut; ahol a gyökerek felveszik, s fejlődésükben nagyon elősegítik.

A második kellék, hogy jó anyagot ültessünk. Hiányos, hibás, gyengén fejlődött ojtványokat ne ültessünk el, mert az nehezen veszi fel magát; satnyán fejlődik. S legtöbb esetben a betegség csiráját hordja magában, amelyből erős fejlődésű dus tőke, soha sem lesz.

Azért tehát az ültetésre szánt ojtványokat jól meg kell vizsgálni.

A gyökeres fásojtványokat őszel is lehet ültetni. Az őszi ültetéssel iparkodni kell; s akkor is lehet már ültetni: amikor a levelek sárgulni kezdenek, de el nem hultak.

Az ilyen korán ültetett gyökeres ojtványok ha az ősz elég hosszú; még őszel be állanak; s tavaszon felettebb dusabban fejlődnek, mintha tavaszon ültették volna.

A sima zöldojtást csak tavaszon kell ültetni akkor, amikor is a föld a talaj átmelegedett.

Ha az új keletű mohás-ajtványt akarjuk állandó helyére ültetni: azt akkor tegyük, amikor a lédából kiszedtük.

A tavaszi ültetés sikerének egyik főtétele, hogy a fordítás megelőző év őszén korán eszközöltessék.

Késő tavaszi fordítás sok gazdának okozott már keserűséget, és még soknak fog okozni lényeges kárt. Mert a késői fordításban soha sem lesz jó ültetés.

Ha pedig a gyökeres vesszőt őszel akarjuk elültetni: akkor a talajt ugyanazon év tavaszán bármily későn is lehet fordítani. Ez esetben a fordított föld azon évben kapás-évennyel ültetendő, hogy a munkálással a talaj megérlelődjék.

Az ültetés fejlődésére, rendkívül nagy befolyással van a szőlő kelő és gyakori megmunkálása, azért tehát az ültetést az első évben a szokottnál többször kell jó mélyen megkapálni.

Az ojtvány ültetést aratás időtáján meg kell gyökerezni. Éles késsel el kell távolítani minden oly gyökérzetet, mely a nemestől elétörött. Ezt a gyökerezést szeptember elején meg kell ismételni.

Némelyek úgy szokták, hogy az első éves ültetést július hóban visszacsipik. Az állítják, hogy ezen műtéttel a tőke fejezete fejlődik, erősödik; s így nagyobb és erősebb fejlődésű tőkét nyernek.

Akik ezt teszik: rosszul járnak el. Akik ezen eljárást helyesnek tartják: nagy tévedésben élnek, s felette csalódnak.

A régi időkben az öreg tőkétet úgy fiatalították, hogy megbaltázták. — A baltázás abból állott, hogy az öreg tőkének elterjedett részeit erre alkalmas csákányos-baltával levagdosták; — s így a nagy terebélyes tőkét kicsinyre csinálták; itt a vissza törésnek volt értelme.

Az így összetörött megkicsinyített tőke egyes ép részéből elé törött. Az ilyen elétörött hajtásokat ha visszatörték, rendkívül megerősödtek, s szép kis fiatal erős tőkétet fejlesztettek.

A visszatörést az ilyen nagy öreg tőke elbirta, mivel a tő gyökérzete már elterjedett, nagy és erős volt. — Egész másként áll a fiatal ültetésnél.

Tudjuk azt, hogy a tőke két irányban táplálkozik. Egyik irányban a gyökerekről, a másik irányban a levélzetről.

Tudjuk azt is, hogyha a tőke hajtásai vissza töretnek: bizonyos ideig a tőke életműködése pihen. Ez az időköz 10--14 napra tehető.

Az öreg elgyökeresedett nagy tőke, melynek gyökérzete és lombozata egyenlően nagy, ezt az időközt: kár nélkül kibirja tartani. De a fiatal első éves tőkéske, amelynek alig van gyökérzete de kevés a levélzete is, és ha még azt is letörük: az ilyen visszakurtitást megsínyli.

Megsínyli azzal, hogy a gyökérzet fejlődés, így bár rövid időre; megáll; — megsínyli azzal, hogy a levélzet megkevésebitetvén s tőkéske a légből a néki szükséges tápanyagot nem veheti fel. — Megsínyli azzal, hogy a tő működési ideje a stagnálási idővel megrövidül.

Ellenben ha az ültetés karóhoz köttetik, s nem kurtitattik vissza: a fejlődés egy perczre sem szünettel. A gyökérzet nem pihen, a teljes levélzet nagyobb működést fejt ki, azért tehát az ültetést első évben úgy kell kezelni, hogy a karóhoz kikötve legyen, és vissza ne csonkítassék.

Arra is nagy gondot kell fordítani, hogy az ültetés fejezete kellő időben kibontassék.

Ez a csekélységnek látszó dolog feletti nagy fontossággal bír.

Ha a tőke fejezete kellő időben ki nem bontatik: az első és második rügyek, melyre a jövő évben a metszés történik ha földdel van fedve: a levegő, a napsugarak nem érik, s így éretlen fejlődetlen marad.

S ennél csak érett, fejlődött rügyek adnak életképes erős hajtásokat. Az ültetés július hóban az első gyökerezés után nyitva tartandó két okból. Először azért, hogy a nemes rész újból gyökereket ne hajtson, s másodszer azért, hogy a tőke fejezeténél levő rügyecsék beérjenek.

Az ültetés különösen az első évben korán befedessék, nehogy a fagy károkat tegyen benne. Mert tudvalevő, hogy a fagy a fiatal ültetéseken előbb tesz kárt, mint az öreg szőlőkben.

Rosz szokás az is, hogy némelyek az ültetést az első évben nem karózzák fel; azt állítván, hogy ezzel a rügyek kiadását egy évvel kátrább teszik.

Nohát ez rossz spekuláció! A szőlőkarózás elmaradásának sok kára következik be.

Először is, a hosszabbodó hajtásokat nincsen hová kötni; s akkor a főnnebb elmondott hátrányok állanak be. De hátránya az is, hogy nincs ami az ültetést a kapálásnál védje. S így a gondatlan munkás könnyen megsértheti a fiatal tőkét a kapálással.

De még nagyobb kár következhet be a fedésnél. Különösen ha hantos a föld,

A fedő munkás a nagy hantott reá dobja a fiatal ültetésre, melyből nem egy törik el az ilyen barbár munka által.

És végre a nyitás alkalmával is sok kárt szenvedhet a fiatal felkarózatlan tőke. A munkás kapája, könnyen hozzá jut a fiatal tőke nyakához, és abban oly kárt tesznek, melyek kiheverhetlenek.

Hány és hány fiatal tőke lesz áldozata az ilyen gondatlanság okozta sebnek?

Ha már a gazdának nincs pénze az első évben karóra, legalább azt tegye meg, hogy a fiatal ültetés mellé jó erős vastag szőlőveszőt dugjon. Ezzel legalább az eshető károsodást némileg kikerülheti.

Azt mondhatja valaki: de nagy gondosságot ajánlok én a szőlőnek az első évben, s talán annélkül is meglehet lenni.

Erre azt válaszolom, aki jó és jövedelmező szőlőt akar kezelni és tartani: annak sem a szükséges kiadásoktól nem kell irtózni, — sem a munkától nem kell megijedni, mert egy jól kezelt hold szőlő nagyobb jövedelmet ad, mint 2 - 3 hold rendetlenül kezelt szőlő.

A peronoszpora fellépte.

Már több évben kifejezést adtam annak, hogy a peronoszpora akkor kezd föllépni, mikor az idő fölmelegszik nemcsak nappal de éjjelen is.

Ez ennek folyamányaként azon nézetemnek adtam kifejezést, hogy a szőlőnek virágzás előtt vagy közvetlen utánna való permetezése egy általában indokolatlan. Az nem egyéb mint idő és anyag fecsérlés.

Az idei időjárás állításomat ismét fényesen igazolta. Azért is szeretek reá mutatni, hogy így állításom beigazolást nyervén: abból a szőlész közönség tapasztalatot szerezzen, s így a peronoszpora életével teljesen megösmarkedjék és azt hasznára fordithassa.

Midőn e sorokat írom július 28-dika van ; és daczára ez idő elhaldtának, nálunk peronoszpóra nem jelentkezik. De nem hallunk híreket máshonnét sem olyanokat, melyek a peronoszpóra nagyobb mérvű föllépéséről tennének tanúságot.

Más években már ilyenkor graszszált a peronoszpóra, s az idén nem hallani föllépését.

Aki azt hiszi, hogy ez véletlen: *téved*. Az időjárás adja megfajlását a peronoszpóra kimaradásának ; — az tulajdonképen, hogy a júliusi éjjelek hűvösek, olyanok voltak, melyek egyáltalában nem alkalmasak a peronoszpóra életére és fejlődésére.

De forduljanak csak az éjjelek melegebbre : a rettegett vendég azonnal meg fog érkezni.

Ezen kijelentésünkkel azt akarjuk elérni, hogy a szőlészgazdákat arra bírjuk, különösen azokat, akik kisebb területekkel bírnak, hogy az első hivatalos permetezést, melyet a szakközegek a szőlővirágzása előttre vagy közvetlen virágzás utánra irnak elő : ne eszközöljék. Mert ez feles kiadás, — kidobott pénz ; de a permetezést akkor kezdjék, amikor az idő egyenletesen föl melegedett.

A kövidinka. Ott ahol a szőlők teljesen beérni képesek : a *kövidinka valódi kincs*.

Elő és fő tulajdonsága az, hogy termését a tőke fajból is kihozza ; s így a tavaszi zöld fagy esetén is termést ad.

Nagy terméssel jutalmazza a gazdát, mely ha beérik a kereskedelemben nagyon keresett gyönyörű zöld bort ad.

Ezen körülmény nagyon megfigyelendő ; mert sok faj szőlő a nemesítés után csekély fejlődést mutat.

A kövidinkának még azon előnye is van, hogy vele nagy sikereket lehet elérni, úgy a fás- mint zöldajtásnál.

Talán egyetlen faj sem párosul oly könnyen a vad alanynyal, mint a kövidinka.

Többször tettem vele kísérletet, de mindig nagy eredményt adott.

Például a múlt évben egyenlő viszonyok között a kadarka zöldajtvány 45 százalékot adott, míg a kövidinka 87 százalék sikerrel jutalmazta fáradságomat.

Hasonlóképen fényes eredményt értem el a mohás fásajtványnál a kövidinkával.

Tehát az új szőlőkultúrában nagyon ajánlom a kövidinkát, de csak délnék fekvő oly emelkedett területeken, ahol a szőlő rendesen beérni szokott.

A hátrányokat ezen fajnak utóljára mondom el azért, hogy az olvasónak jó emlékébe véssém, ez az : hogy *felette későn érik*.

Fehér mész talaj. Sok helyen lehet látni, hogy ha a talajt megfordítják, az felette világos sárga vagy pláne fehér színű. S miután a gazdák még ezen talajt is beszándékoznak ültetni szőlővel, szőljünk erről is valamit. Az ilyen talajokban még a múltban is gyenge fejlődésű tőkék voltak, mert az ilyen talajok nem rendelkeznek kellő olyan tápanyaggal, melyeneket a szőlők fejlődésükre megkívánnak.

Annál inkább gyengébb fejlődésűek lesznek benne az ojtványok, mivel az ilyen talajból hiányzanak a vas részek, melyek különösen a ripária szőlővesszőt erősen éltetik.

Ha megél is benne az amerikai alanyvessző, ha hoz is termést az ojtvány: ilyen talajban valami nagy termésű tőkésre ne számítsunk, különösen, ha az ilyen talaju szőlő oly emelkedett helyen van: *ahova trágyát szállítani nagy fáradsággal lehet.*

Ha tehát ilyen talajban akar a gazda szőlészkedni, el kell készülni arra, hogy itt mennyiségre nem számíthat. Azért tehát ennek tudatában ilyen helyen a minőségre kell fektetni a fősúlyt.

Aszú termelés nem minden ilyen helyen érhető el. Mert annak nemcsak fekvés, de vidék is kell. Azért tehát annak való szőlőfajt például furmint ne ültessünk.

Egyetlen jó faj az ilyen talajra a *muskát-ottonel*. A muskat-ottonel ilyen helyen elég jól diszlik és oly kiváló finom illatos-zamatos bort ad, hogy a minőség az elvesztett mennyiséget kárpótolja.

Miként lehet a szőlőben nagy termést elérni.

Kevés szőlész van, aki ezen kérdéssel nem foglalkoznék. És sokak előtt lehetetlenség számba megy az, aminő nagy termésről némelyek beszélnek.

A szőlő olyan növény, mely esetleg kivátlagos esetben rendkívüli jövedelmet is képes adni.

Ez azonban elvétve ritka esetben fordul elő egyeseknél.

Altalában azt tartják, hogy a rendkívüli nagy termés a gazda eljárásán kívül az időjárásnak tudható be.

Azt elismerjük, hogy a rendkívüli nagy termésnél az időjárásnak is van befolyása, de azt legnagyobb részben a gazda eljárás segíti elő.

Jelen czikkeimmel azok óhajának teszek eleget, akiknek céljuk, szándékuk az, hogy nagy terméseket érjenek el.

Elmondom tehát azokat a módokat, eljárásokat mit műveljen mit tegyen a gazda, hogy a nagy szőlőtermést elősegítse. Miután a termés alapját a beérett szőlővessző illetőleg a megtermékenyített rügy képezi: a nagy termés első feltétele, melylyel a természet hozzájárul az, hogy az augusztus hó forrósággal teljék le, hogy a kellő meleg időjárás a vessző érlelését a rügyek megtermékenyítését elősegítse. A természet ama hozzájárulása nélkül nagy termés nem lehet.

Második dolog az, amit a természettől, helyesebben időjárástól várunk, hogy tavasszal, midőn a szőlő virágzik: a köd ne uralkodjék; — mert a virágzáskor uralkodó köd: a legszebb termést is, hanem tönkre nem teszi is, de megdézsmálja.

Még a jégviharok azok, melyek a termést tönkre tehetik, a többi nagyobb rész: a gazdától, annak eljárásától függ.

Például megkimélheti a termést a vihar, a köd, beérhet, megter-

mékenyülhet a rügy, ha a gazda a termékenyithetett fürtött adó rügyet eltávolítja: tönkre tette a termést.

De egyéb helytelen eljárás vagy mulasztás is tönkre teheti az elemi csapásoktól megkímélt termést; no de ezekről alább részletesen emlékezzünk meg és tartsunk sorrendet.

Ahhoz hogy a szőlőink nagy termést adjanak, első főfeltétel az alkalmas talaj.

Alkalmas talaj alatt értem azt, a melyben az alany jól diszlik. Ilyen a vörös-barna tápdus talaj.

A második feltétel, hogy ez a jó alkalmas talaj kellőképen megfordítva legyen. A jó fordítás az, ha a talaj emberi erővel legalább 60—70 c. méter mélyen megfordítatik.

A talaj mely fordítás elé kerül, az előző évben jól megtrágyázandó, jól megművelendő, nehogy a szalmás trágya penészel telítve a földbe jöjjön, és ott a tőkéken elterjedjen, elhatalmasodjék.

A fordítás ősszel eszközendő, hogy az az ültetés idejéig jól megszálljon.

Az ültetéshez lehetőleg gyökeres fásajtvány használtassék, Amit is úgy kell elültetni, hogy a tőke részére gödröket ássunk, és a gyökeres ojtványnak csak a hosszabb azon gyökereit kurtítjuk vissza, amelyek az elég széles és mély gödörben el nem férnek.

Az ültetés után meg kell öntözni. S ha a nyár száraz, azt többször kell ismételni.

Az előre tört hajtásokat karóhoz kell kötni, nehogy a szél lehányja.

Egész nyáron át kellőképen kell kapálni: őszel jól befedni.

A második évben a tőkét két egyszemes rügyre metszeni, és ismét egész éven át jól munkálni.

A fedésre nagy gondot kell fordítani, nehogy a rossz fedés miatt a fiatal tőke télen át kifagyjon.

A harmadik évben ismét 1—2 szemre kell metszeni a tőkét, hogy tőke fejezete kifejlődjön.

A negyedik évben a szőlőt újból meg kell trágyázni. Egy 1200 □-öles hold szőlőre 30 kocsi trágya elégséges.

Ekkor már a tőkét termésre kell metszeni, úgy, hogy minden tőkén 2 darab termő csapot kell hagyni, melyen 2—3 vagy ha erősebb 3—3 rügyet kell hagyni.

A negyedik évben a metszést fokozni lehet, egész 4—5 termőrügyig felmetszeni. Az így metszett tőke rendkívül nagy termést ad; úgy hogy 1200 □-öles holdon 40—50 m. mázsa szőlő várható.

Csak hogy ha ezt elakarjuk érni, akkor a szőlő fedésére nagy gondot kell fordítani. El kell térni attól a régi rossz szokástól, hogy addig nem fedünk, míg a szőlő levelei le nem hullnak.

Ennek a felfogásnak lett sok gazda termése az idén ts áldozata, mert ekkorra maradt a fedés, amikor már a föld megfagyott, s így a fagy miatt fedni nem lehetvén: sok szőlő elfagyott; és nagy termés ment tönkre.

A szőlőt szüret után azonnal be kell fedni, és pedig nem úgy mint régente, hogy földet a két oldalt reá hányták; de tekintettel arra, hogy

a nagyobb termés-hozam miatt a csapokat magasabban vágjuk, be kell csirkézni, más szóval: mint a kukoriczát jól magasan körül kell hányni. Ezzel azután lehetővé tesszük, hogy a szokottnál magasabb csapokat hagyjunk.

Mivel pedig mint fönnebb mondám az első és fő föltétel, mely a nagy termést biztosítja az, hogy a vessző beérjen, és a rügy megtermékenyüljön, a beérést s így folytatólag a rügy megtermékenyítését is el lehet érni azzal: ha július hó közepe táján a szőlőtőt meddő és feles hajtásaitól megmentjük, azaz a zöldtisztogatást okosan eszközöljük.

Aki nagy termést sok bort akar, annak a szőlőfaja iránt is tekintettel kell lenni: s oly fajt választani, a melyik a magasabb metszést elbirja nemcsak, de nagy termést ad. Ha valaki ezeket jól tartja, nagy terméseket fog elérni.

Már pedig csak az a szőlő fizeti ki magát, a melyik nagy termést adni képes. S így ha az itt elésorolt eljárás némileg terhesnek látszik is: a nagyobb jövedelem azt megkönnyíti és elviselhetővé teszi.

Levelezés.

Ezelőtt 5 évvel fordítottam meg a szőlőmet. A talaj felülről fekete-vörös va-tartalma volt, de a fordítással homokos vegyületű fehér meszes föld került felszínre.

En ehkor, hogy a méz által okozható káros kellemetlenségtől megszabaduljak: európai vesszővel ültettem be.

Az első három év alatt nem szénkénegeztem. E késelem okozta azt, hogy az európai ültetésemet megtámadta a filoxera és a harmadik év őszén, mielőtt termést hozott volna, a fejlődése visszaesett.

Igy az elkésés folytán visszaesett szőlőmre azt a tanácsot nyertem, hogy most már ne is szénkénegeztessék, hanem dobjam ki és ültessék be ojtvánnyal vagy amerikai alanyvesszővel, és ha kifejlődött: nemesítsem be akár ékojtással, akár zölden; és a zöldojtást döntésem el.

Megtettem. Beültettem sima ripária-portálissal ezelőtt két évvel, és most ott vagyok vele, hogy az ültetésem a mult évben hízagosan eredt meg, melyet az idén pótoltam ugyan sima ripária-portálissal, de még mindig van benne hízag; és a beállott ripária sem diszlik valami erősen.

Most meg már azt tanácsolják, hogy vágassam ki, fordítottam meg újra és ősszel gyökeres rupestris-montikulára nemesített gyökeres ojtvánnyal ültessék be. Mielőtt ehhez a költséges, újabb experimentációhoz folyamodnék, kérem a t. Szerk. tanácsát arra nézve: mit tegyek a nevezett szőlő-telepemmel? F. Gy.

Válasz. Először foglalkozunk az ön szőlőjének talajával.

Azt állítja ön, hogy fordítás előtt a feltalaj barna-piros, tehát vasas talaj volt, s csak a fordítás hozta fel a fehér homokot.

Ezeket megfigyelve azt mondhatom, hogy az ön így fordított talajában a ripária-portális diszteni fog. Mert a fordított, mintegy 60—70

sz.-méter barna-vörös talaj. Ebben a mélységben és ily talajban a ripária életképes.

Tehát a talajt nem kell újra fordítani. Mert a fordítás folytán a barna talaj ismét felszínre kerülne, és a gyökerek a fehér vegyületű homokos talajba kerülnének.

Tehát a talaj mostani állapotában a ripáriára alkalmatlan talaj felül van, ott, ahol a gyökerek nincsenek, s az alkalmas talaj ott van, ahol a gyökerek vannak.

Attól, hogy a gyökerek 60—70 cz.-méteren alul fognak a fehér vegyületű homokba hatolni, ne aggassa önt, mert a filloxera inkább a föld felső színéhez közelebb tartózkodik, sőt melegebb napos időben feljönnek egész a föld színéhez. — S így kártékonyságuk is ott nagyobb.

Csakis télen át huzódnak lejjebb, de ekkor nem szaporítanak.

Az, hogy a felszínre kerülő talaj fehéres, az sem aggassa, hiszen ezen olcsó szorrel segíthet. Tessék az állam útján egy vagon vasgáliczt rendelni és azzal a talajt meghinteni.

Az elhintett vasgálicz a viz és napsugarak hozzájutásával feloldódik és belőle vörös színű földrész lesz, mely a fehér talajt pirosra festi, s a talajt vasrésszel ellátván, a ripária-portális alanyt éteti.

A vasgáliczt az államtól mesés olcsó árért belehet szerezni, és a hatósági igazolvány alapján, hogy a vasgálicz talajjavításra használtatik fel, vagonszámra lett szállításnál felette kedvező szállítási díjban részesül.

Tehát a talajt újra fordítani nem kell.

Most már a második kérdést vegyük elő: kívágandó-e a két éves ripária-portális, avagy nem?

Én azt tanácslom: ne tessék kivágni. Tessék a talajt jól megtrágyáztatni istálló-trágyával és tessék vasgáliczczal erősen beszórni.

Az így megjavított talajban esztendőre rendkívül dus fejlődésű ripária vesszője lesz. Tessék ezeket azután ügyesen, okosan benemesíteni.

Ügyesség alatt azt értem, hogy a zöld ojtások oly magasságban eszközöltessenek, hogy a döntés alkalmával a hiányzó helyekre is elérjenek az ojtványok.

Okosság alatt pedig azt értem, hogy oly fajjal nemesíttessen, amelyek kiváló finom borokat adnak.

Mert azt előre kell önnek tudni, hogy az ilyen talajban állandóan nagy termést csak erős trágyázás mellett lehet elérni.

Hogy azután a termett bor minőségben adja meg a hozzá fűzött reményeket. Más szóval, ha kevesebb lesz is a termés, de nagyobb árak mellett a tisztos polgári hasznot megadja.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Széndékom egy hegyoldalban levő kipusztult szőlőmet legközelebb beültetni. Sziveskedjék nézetet nyilvánítani arra nézve:

1. Mikor eszközöltessem a fordítást?
2. Milyen mélyen forditassam?
3. Mily távolságra ültessem a szőlőtőkét?
4. Milyen alanyt használjak?
5. Milyen ojtást alkalmazzak, vagy kész ojtvánnyal ültessem be?
6. Milyen fajt ültessek? Megjegyzem, hogy nálunk a mi vidékünkön ezelőtt legnagyobb részben siller és vörös bort szűrünk?
7. Tanácsos lesz-e a szőlőt ló-ekével művelni?

Szecsárd.

K. P.

Felelet. Több rendbeli kérdésemre a választ a következőkben adom meg:

1. A fordítást annál jobb minél előbb ősszel eszközöltetik. Különösen ha kész ojtványt szándékozik ültetni, akkor lehetőleg korán ősszel eszközöltesse a fordítást, hogy a talaj kellőképen megszálljon.

Számtalan tapasztalat igazolja, hogy a kései fordításban leginkább a sima zöldojtvány rosszul sikerül.

A fordításnál az a szabály, hogy a fordítás bevégzésétől számított 8 héten belül nem szabad az ojtványt ültetni.

Ennyi idő legkevesebb arra, hogy a talaj kellőképen megszálljon. Miután pedig sokszor a téli fagyok az időbetartását lehetővé nem teszik, mert akkor az ültetés késik nagyon el: legokosabb dolog a fordítást a téli fagyok előtt eszközölni.

2. A fordítás akkor tökéletes, ha az oly mélyen eszközöltetik, hogy a vessző gyökerei bátran haladhassanak a fordított talajban.

Ez okból minél mélyebb a fordítás: annál nagyobb fejlődésű a tőke. A fordításnak illetőleg az ároknak, mely a fordítás alkalmával képződik legalább 70 - 75 cméter mélynek kell lenni. Ez teljesen elégséges.

A kisebb sekélyebb fordításban az alany talpgyökerei nem fejlődhetnek jól; de ezek rovására az oldal gyökerek fejlődnek.

Igazi jó erős tőkének pedig csak az mondható: ahol a szerepet a talpgyökerek viszik.

Az ilyen tőkék a legnagyobb szárazságban is dus fejlődésű ép szőlőbogyókat nevelnek; mert a mély talajban ahol a talpgyökerek vannak, még a legnagyobb szárazságban is találnak annyi nedvességet, mennyi a szőlőbogyó fejlődéséhez szükséges.

Hányszor lehet azt látni, hogy a szeptemberi nagy szárazságban egyik szőlő apró egres bogyókat terem, míg a közvetlen szomszédságban levő szőlők bogyójai épek fejlődöttek. Ez a ren-

des kapáláson kívül abban leli magyarázatát, hogy az egyik szőlő rendszeren kellő mélységre van megfordítva, a másik pedig sekélyen.

Tehát a rendszer mély fordítás egyik első fő kelléke a jó szőlőnek.

3. Hogy mily távolságra ültetendő a tőke e felett a nézetek különbözők. Legujabban sokan azt hirdetik, hogy a tőke és sor távolság legalább 120—120 cm. legyen.

En ennek a feltogásnak az általánosságban nem vagyok barátja. A tőke és a sorok távolsága a szőlőterület fekvésétől, talajától és egyéb körülményektől állapítandó meg.

A tőke távolságnál az a szabály legyen a mérvadó, hogy a terület kellőképen előnyösen kihasználható, termés hozam fokozható és a szőlőfürtök beérhetők legyenek.

A régi szőlészetben 60—70 cm. sor és még kevesebb tőke távolság mellett a szőlők egészen jól termettek, persze alacsony művelés mellett.

De hát a borszőlőknél észszerűen nem is lehet más gondolni: mint alacsony művelést.

Lugos művelés csak a csemegefajú szőlőknél foglalhat helyet.

Alacsony művelés alatt nemcsak a kopaszfaj, csapos, csercsapos lombművelést értem, de még a karikás-művelés is ehhez sorozandó

A lugos művelésnél a tőkék természetesen jóval távolabb ültetendők, sőt még a lomb, a karikás művelés is szélesebb sorokat kíván, mint a kopaszfej, vagy csapos csercsapos művelés.

Tehát szőlünk a borszőlőkről azokról, melyek kopaszfaj műveléssel kezeltetnek. Mert vannak még most is vidékek és fajok, ahol a kopaszfej művelés divik; és az ott nagyon alkalmas művelésnek bizonyult.

Például a hegyalján egyes öntudatos szőlős gazdák az isteni italtadó furmint kopaszfejre vagy egy-egy csapocskára metszik. Nagyon természetes, itt kevesebb termést ad, s így kisebb területet vesz a tőke igénybe.

Itt hiba volna a ritka ültetés; ha a talaj a tőke nagyobb számával kellőképen igénybe nem vétetnék.

Ezen a vidéken a minőségre dolgoznak és a szőlők emelkedett hegyoldalban vannak, itt tehát a ritka ültetés talaj fecsérítés volna: azért leghelyesebb eljárás, ha a sorok 1. méter, a tőkék 90—100 cméterre ültetnek.

Azon vidékeken, ahol a talajok dusabb tápanyaggal bírnak, és a művelés csapos-csercsapos, tehát nagyobb termésre számolnak: ott a tőkéknek is ritkábban kell ültetve lenni.

Itt a távolság 1 méter sor, 1 méter tőke távolság legyen.

Ott ahol a talaj teljesen tápdus, ahol lomb vagy karikás művelés divik, ott a sorok lehetnek 1—10 cméter, a tőkék 1 méter távolságra.

Ha a talaj kövér és menedékes lankás és szertelelt dus:

ott a tőkék 1—10 cméter tőke és 110—120 sor távolságra ültethetők.

Ennél távolabbra ültetni sem a tőkét nem tanácslom. Nem tanácslom, noha bár vannak szakférjak, akik a tőke és sor távolságban egészen a 130 cm. elmennek.

De én ezt a nagy távolságot káros eljárásnak találom. Mert a szőlőtőkét, tekintettel a téli nagy fagyokra, nem lehet úgy metszeni, hogy az elvesztett terület távolságot a tőke szőlőhozama pótolja.

Károsnak találom, mivel a szőlőtőnek a lugos művelést leszámítva, ily nagy területre nincs szüksége.

Hogy azért ültessünk ily nagy távolságra, hogy a később lóval vontatott ekével dolgoztassék: fából vaskarika.

Sokat irkáltak-firkáltak már a lóekéről, de biz eddig a gyakorlatban csak ott alkalmaztak, ahol sok volt a kidobni való pénz, és gazda nélkül számoltak.

A nagy költséggel telepített ojtvány szőlőbe valóságos istenkisértés volna lóval vontatott ekével művelni a szőlőt.

Tessék tehát a szőlő fekvését, talaját és egyéb körülményeket fontolóra venni és a tőke és sor távolságot a fennebbek figyelembe vétele mellett megállapítani.

4. Hogy milyen alanyt használjon, azt ne tőlünk, de a beültetendő szőlője talajától kérdezze meg. Ha meszes, kavicsos: ültessen rüpsztris-montikula alanyt; — ha agyagos tulnedves szoloniszt, ha egyébként sem nem meszes, sem nem tul nedves: ugy ripária-portális foglaljon helyet.

5. Milyen ojtást alkalmazzon, hogy kész ojtványt ültessen-e erre a válaszom, hogy a legnagyobb sikert a gyökeres fásajtvánnyal lehet elérni. De jó a sima zöldajtvány is.

Most a legujabban a mohában eszközölt fásajtványt ajánlják, és ajánlom én is, ha gyökeres fásajtvánnyal vagy zöldajtvánnyal nem rendelkezik.

6. A fajra nézve vegye figyelembe, hogy azon a vidéken a multban minő faj szőlőt termeltek. Ettől csak azon esetben térjen el, ha azok iránt a kereslet már megszűnt volna.

Arra kell törekedni, hogy egy jellegű bort adó fajszőlőket ültessenek. A kvodlibet szőlő sohasem adott sikert és ezután sem ad.

Legszerencsétlenebb ember az, aki az ültetésnél a fajok után kipked-kapkod.

Ha ezelőtt önöknél a nemes kadarka diszlett, csak maradjon a mellett. Az önök vidékükön a siller és vörösborok, iránt nyilvánult a fő kereslet.

* * *
Kérdés. Szőlőföldemet ez év január hó elején megfordítottam. Ez évi ápril hó 14—18-án sima zöldajtvánnyal beültettem.

Ugyanezen talajba ültettem május hó végén a lądában erjesztett mohás ojtvánnyal.

Mind a zöldojtvány — mind a mohás fásojtvány piros chasseles.

Most július hó közepén úgy áll a dolog, hogy a mohás fásojtványból alig maradt el valami; mind szépen kihajtott, míg a zöldojtványból felette sok elmaradt. A mi hajt is, az is most elkésve kezd elétörni

Megfoghatlan előttem: mi okozta a zöld simaojtvány ily nagy mérvű elmaradását, annál is inkább, mivel a zöldojtványokat egész télen át nagy gonddal homokban kezeltem.

Ugyanigy kezeltem a többi zöldojtványt is: nevezetesen: a mézes-fehér, kadarka, olaszrizling, opportot. Ezeket hasonlóan januárban fordított talajban ültettem és ugyancsak azon időben. És mégis ezekből alig maradt valami, míg mint mondtam: a piros chasselesből felette kevés, az is későn eredt meg. A piros chasslest erősen kötött fekete szurtos talajba ültettem: ültetés alkalmával azonnal megmetszettem és földdel betakartam. A többi zöldojtványokat kevésbé kötött vörös talajba ültettem, sőt ez utóbbival azt a hibát is elkövettem, hogy az ültetés alkalmával nem metszettem vissza sőt azt elkésve akkor mettszem meg: amikor már hajtani kezdett?

Azért írom le ily részletesen, hogy szives felvilágosítást kérjen arra nézve, mi okból maradt el a piros chasseles sima zöldojtvány oly nagy számban?

S kérdem továbbá: miként és mikor pótoljam az elmaradt zöldojtványt?

Dr. G. Gábor.

Felelet. Az elmaradásnak sok olyan oka lehet, melyet ön egészen figyelmen kívül hagy. Mert azt így távolból helyesen megítélni alig lehet.

Tehát csokhogy elméletileg lehet a sikertelenség felett elmélkedni.

Egyik oka az lehet, hogy az a talaj, amelyikben a piros chasseles zöldojtvány ültetve lett: erősen kötött: tehát darabos. És a fordítás is időközött nem omlott eléggé össze. Ben a földben darabos lévén: közte a levegő beszorult és így a beültetett zöldojtvány nem kapván kellő nedvességet, és hogy a föld darabos lévén: a föld általánosságban nem tapat a vesszőhöz. s így kiszikkadt.

De elősegítette a sikertelenséget az is, hogy ön az ültetés alkalmával az ojtványt egészen visszametszette. Es így az alulról kellő nedvességgel nem rendelkező ojtvány felülről lett vissza metszés folytán kiszikkadt.

Sokszor hangsúlyoztam már azt, hogy a simazöldojtást nem szabad az ültetés alkalmával visszametszeni. Csak akkor, mikor a rügyek elétörni kezdenek.

Ön ezt hibának tartja, hogy vissza nem metszette az ültetés alkalmával a zöldojtást. Pedig ez egy szabály, melyet betartani kell.

De meg nem egyenlően bírálendő el a talaj minősége sem. Az erősen kötött csipákás talaj. A fordítás alkalmával nem om-

lik szet, de darabosan amint az ásóval lekerül jut a földbe. **Mig** a homok vegyületü talaj fordítás alkalmával széthul; s **mikor** egymásra kerül, összeomlik. Azért azután az erősen kötött talaj-**nai** sokkal több időköz kell a fordítás és ültetés között — mint a homok vegyületü omladékony talajnál.

Azért leghelyesebb, ha az ilyen erősen kötött talajt **korán** ősszel fordítjuk meg, és így idő, alkalom adatik arra, hogy a **télen** át a hóviz a talajt összeomlasztja. Még ellenben a homokos **ve-**gyületü talajt január, február sőt márczius hóban is sikerrel **le-**het fordítani

Tehát nem áll azon szabály, melyet a hivatalos közegek **hir-**detnek, hogy az ültetést a fordítástól számított 6 hét alatt **egész** bátran bele lehet ültetni.

Különböző időköz kell a fordítástól számított **ültetési** időig. És ezt a talaj minősége határozza meg.

No de nincs oka az aggodalomra. Tessék a hiányokat, **jól** gyökeresedett fásajtvánnyal ősszel befoltózni. És egypár év **mulva** rendszeren beállott szőlővel rendelkezik.

Kün a szőlőben.

A permetezésről még annyit akarunk megjegyezni, hogy **nagy** fejtörést okoz az némely embernek, hogy ha szél fúj, nem permetezhet, azért, mivel a szél a sorok ellenében fúj és a munkásra visszaverődik.

Ezen egész könnyen úgy lehet segíteni: ha a permetezést nem a sorok irányában, de keresztben eszközöljük. Mert hát nem az a kérdés, miként **já-**runk a permetező géppel, de az, hogy a lombozat jól, egyenletesen legyen permetezve.

A szőlőknek akkorra, midőn a kanikulai **mele-**gek föllépnek, be kell kapálva lenni, mert a kaniku-**lában** a szőlőben mászkálni káros.

Ekkorra meg kell már gyökerezni az ojtványo-**kat** is. Valamint szintén meggyökerezendő az oskolába **ra-**kott ojtvány is.

Ha a szél a karókat kidöntötte volna: azok **be-**verendők.

A zöldajtványokat meg kell tisztogatni. Azokat,

melyek először ojtattak, már föl lehet a kötés alól szabadítani.

Az amerikai telepek szintén megtisztítandók.

A kapálást, permetezést is be kell a kanikula beállta előtt végezni. A kanikulai nagy forróságban nem szabad a szőlőben még járni-kelni sem, annál kevésbé dolgozni.

Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899

Arany érem
Budapest 1899.

Arany érem
Pozsony 1902.

hydrau-
likus
sajtóért.

szőlő- és gyümölcsmust sajtolására
a nagy üzem számára, 2 kitolható kosar-
ral vagy 1 kosárral

Bor, gyümölcsbor és gyümölcsnedv
sajtókat

kézihajtásra
Herkulesnyomó-
szerkezettel

Gyümölcs és szőlő-örlőket, bogyzó-gépeket,
Gyümölcs-aszaló-készülékeket
gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, II|,
különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéretnek.

